

Asia C-439/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

13.7.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunale Civile di Padova (Italia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

22.6.2023

Kantaja:

KV

Vastaaja:

CNR – Consiglio Nazionale delle Ricerche

Pääasian oikeudenkäynnin kohde

Kanne, jolla KV vaatii toteamaan hänen oikeutensa saada tunnustetuksi palvelusajan ja siihen perustuvien palkankorotusten osalta koko työskentelykausi, jonka hän oli suorittanut eri määräaikaisten sopimusten perusteella Consiglio Nazionale delle Ricerchessä (kansallinen tutkimusneuvosto, jäljempänä C.N.R.) ennen kuin hänet otettiin palvelukseen toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella, ja velvoittamaan C.N.R. määrittämään uudelleen hänen uransa ja maksamaan erääntyneet palkkaerot.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklan nojalla pyydetään tulkitsemaan direktiivin 1999/70/EY 4 lausekkeen 1 kohtaa erityisesti siltä kannalta, voidaanko sitä soveltaa määräaikaisiin työsopimuksiin, jotka on tehty ja jotka ovat päättyneet yhtäältä ennen kyseisen direktiivin voimaantuloa ja toisaalta direktiivin voimaantulopäivän ja jäsenvaltioille sen täytäntöönpanoa varten säädetyn määräajan päättymisen välisenä aikana.

Ennakkoratkaisukysymys

Onko Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/4 lausekkeen 1 kohtaa

- sovellettava ajallisesti määräaikaisiin palkkatyösuhteisiin, joista on tehty sopimus ja joiden voimassaoloajan on sovittu päättyvän ennen direktiivin 1999/70/EY voimaantuloa (10.7.1999);
- sovellettava ajallisesti määräaikaisiin palkkatyösuhteisiin, joista on tehty sopimus yksittäisellä työsopimuksella ennen direktiivin 1999/70/EY voimaantuloa (10.7.1999) ja joiden voimassaoloajan on sovittu päättyvän direktiivin voimaantulon jälkeen mutta ennen jäsenvaltioille sen täytäntöönpanoa varten säädetyn määräajan päättymistä (10.7.2001);
- sovellettava ajallisesti määräaikaisiin palkkatyösuhteisiin, joista on tehty sopimus yksittäisellä työsopimuksella direktiivin 1999/70/EY voimaantulon (10.7.1999) jälkeen mutta ennen jäsenvaltioille sen täytäntöönpanoa varten säädetyn määräajan päättymistä (10.7.2001) ja joiden voimassaoloajan on sovittu päättyvän viimeksi mainitun päivämäärän jälkeen.

Unionin oikeussäännöt, joihin vedotaan

Euroopan perusoikeuskirja, erityisesti 21 artikla

Direktiivi 1999/70/EY, erityisesti 4 lauseke, jossa vahvistetaan periaate, jonka mukaan määräaikaisia työntekijöitä ei saa syrjiä vastaaviin vakituisiin työntekijöihin nähden

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus, erityisesti SEUT 267 artikla

Kansalliset oikeussäännöt, joihin vedotaan

Direktiivin 1999/70/EY täytäntöönpanosta 6.9.2001 annettu asetus (decreto legislativo) nro 368, joka tuli voimaan 24.10.2001; erityisesti 6 §, jonka mukaan määräaikaisella sopimuksella palvelukseen otetulle työntekijälle kuuluvat lomat ja kaikki edut, joista säädetään vastaavien toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella palvelukseen otettujen työntekijöiden osalta, ja ne on suhteutettava suoritettuna työskentelykauden pituuteen, kunhan tämä ei ole puolueettomasti arvioiden määräaikaisen sopimuksen luonteen vastaista.

20.3.1975 annettu laki nro 70, siinä muodossa kuin se oli voimassa pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevien tosiseikkojen tapahtuma-aikana; erityisesti 36

§, jossa annetaan C.N.R.:lle toimivalta ottaa palvelukseen tutkijoita ja pitkälle erikoistunutta teknistä henkilöstöä enintään viiden vuoden määräaikaisilla sopimuksilla.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 C.N.R., joka on italialainen julkisyhteisö, jonka tehtävänä on harjoittaa ja edistää tutkimustoimintaa tieteiden ja tieteellisten sovellusten kehittämisen tärkeimmillä aloilla, teki kantajana olevan KV:n kanssa useita määräaikaisia työsopimuksia 20.3.1975 annetun lain nro 70 36 §:n mukaisesti.
- 2 C.N.R. otti erityisesti KV:n palvelukseensa 2.11.1993–31.3.1995 tason III teknikoksi, 1.8.1995–1.8.2000 samaan tehtävään sekä 4.9.2000–31.12.2001 tason III tutkijaksi.
- 3 Viimeksi mainittu sopimus päättyi 30.9.2001, kun KV oli läpäissyt julkisen kilpailun, minkä seurauksena hänet nimitettiin toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen tason III tutkijaksi 1.10.2001 lukien.
- 4 Kun KV otettiin palvelukseen toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen, hänen osaltaan ei kuitenkaan tunnustettu palvelusaikaa, joka hänelle oli kertynyt edellä mainituista määräaikaisista työsopimuksista, jotka oli tehty ennen jäsenvaltioille direktiivin 1999/70/EY täytäntöönpanoa varten asetetun määräajan päättymistä 10.7.2001.
- 5 KV nosti siis 8.2.2002 KV Tribunale di Padovassa (Padovan alioikeus) kanteen, jossa hän vaati edellä mainittujen kolmen määräaikaisen työsopimuksen perusteella suoritettujen työskentelykausien tunnustamista, kun määritetään hänen palvelusaikansa ja siitä hänen palkkaansa aiheutuvia vaikutuksia.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 6 Vastaja C.N.R. vaati kanteen hylkäämistä ja vetoaa siihen, ettei direktiiviä 1999/70/EY voida soveltaa taannehtivasti.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 7 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin korostaa aluksi, että pääasian oikeudenkäynnissä on selvää, että Italian oikeusjärjestyksessä työntekijän määräaikaisessa työssä suorittamia työskentelykautia ei lain nro 70/1975 36 §:n nojalla lasketa tunnustettaessa kertynyttä yhteenlaskettua palvelusaikaa siinäkin tapauksessa, että asianomainen otetaan tämän jälkeen toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen, toisin kuin tapahtuu vastaavissa tehtävissä olevan alun perin toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen otetun henkilöstön osalta.

- 8 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että nyt käsiteltävän ennakkoratkaisupyyntönsä kannalta tulee esiin kysymys, joka liittyy 10.7.1999 voimaan tulleen direktiivin 1999/70/EY, joka jäsenvaltioiden oli määrä saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 10.7.2001 mennessä, 4 lausekkeen 1 kohdan soveltamisalaan. Tältä osin Italian oikeuskäytännössä on esitetty kaksi erilaista näkemystä.
- 9 Ensimmäisen näkemyksen mukaan kyseisen direktiivin 4 lauseketta ja siten siinä vahvistettua syrjäntäkiellon periaatetta ei sovellettaisi määräaikaisiin työsuhteisiin, joiden voimassaoloaika on ollut kokonaisuudessaan ennen jäsenvaltioille kyseisen direktiivin täytäntöönpanoa varten asetetun määräajan päättymistä. Tätä tukisi unionin oikeuden taannehtivuuskiellon periaate, jonka nojalla aineellista oikeutta sovelletaan yksinomaan tosiasiallisiin tilanteisiin, jotka ovat syntyneet direktiivin voimaantulon jälkeen, ellei unionin oikeudessa ole määrätty taannehtivasta vaikutuksesta.
- 10 Toisen näkemyksen, joka on tuorempi ja näyttää nyttemmin vakiintuneen Corte di cassazione (ylin tuomioistuin) kansallisessa oikeuskäytännössä, mukaan laskettaessa toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen otetun työntekijän koko palvelusaikaa voitaisiin ottaa huomioon myös määräaikaiset työskentelykaudet, jotka on suoritettu kokonaisuudessaan ennen direktiivin 1999/70/EY voimaantuloa. Tällainen näkemys perustuisi Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vakiintuneeseen tulkintaperiaatteeseen, jonka mukaan uutta sääntöä sovelletaan vanhan säännön voimassa ollessa syntyneiden tilanteiden ”tulevaisuudessa ilmeneviin vaikutuksiin”, jos toisin ei ole säädetty (tuomio 10.6.2010, INPS, C-395/08 ja C-396/08, 53 kohta; tuomio 12.9.2013, C-614/11, Kuso, 25 kohta; tuomio 14.4.1970, Brock, C-68/69, 7 kohta; tuomio 10.7.1986, Licata v. talous- ja sosiaalikomitea, C-270/84, 31 kohta; tuomio 18.4.2002, Duchon, C-290/00, 21 kohta; tuomio 11.12.2008, komissio v. Freistaat Sachsen, C-334/07, 43 kohta, ja tuomio 22.12.2008, Centeno Mediavilla ym. v. komissio, C-443/07, 61 kohta).
- 11 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo kuitenkin, että edellä mainittua unionin tuomioistuimen omaksumaa tulkintaperiaatetta pitäisi pikemminkin tulkita siten, että se tukee ensin mainittua edellä mainitusta oikeuskäytännön näkemyksistä. Kun unionin tuomioistuin toteaa, että edellä mainittua säännöstä sovelletaan ”tulevaisuudessa ilmeneviin vaikutuksiin”, se tarkoittaa näet lähtökohtaisesti sen mukaan pelkästään tosiasiallisia tilanteita, jotka ovat syntyneet ennen unionin uuden oikeussäännön voimaantuloa ja jatkuvat oleellisilta osin keskeytymättä myös sen jälkeen, mutta eivät sen sijaan tilanteita, jotka ovat syntyneet ja päättyneet kokonaan ennen edellä mainitun oikeussäännön voimaantuloa.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tämä päätelmä sopii yhteen oikeusvarmuuden periaatteen ja luottamuksensuojan periaatteen mukaisten näkökohtien kanssa, sillä niissä suljetaan pois se, että unionin aineellisia oikeussääntöjä sovellettaisiin taannehtivasti oikeussuhteisiin, jotka on määritetty

ennen niiden voimaantuloa, ellei niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (tuomio 25.2.2021, Caisse pour l'avenir des enfants, C-129/20, 31 kohta; tuomio 29.1.2002, Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, 49 ja 50 kohta; tuomio 26.3.2015, komissio v. Moravia Gas Storage, C-596/13 P, 32 ja 33 kohta; tuomio 7.11.2013, Gemeinde Altrip ym., C-72/12, 22 kohta; tuomio 12.11.1981, Meridionale Industria Salumi ym., 212/80–217/80, 9 kohta; tuomio 23.2.2006, Molenbergnatie, C-201/04, 31 kohta; tuomio 10.2.1982, Bout, C-21/81, 13 kohta, ja tuomio 15.7.1993, GruSa Fleisch, C-34/92, 22 kohta).

- 13 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin korostaa, että tällainen tulkinta olisi johdettavissa myös unionin tuomioistuimen tuomioista, jotka edellä mainitussa kansallisen tuomioistuimen jälkimmäisessä näkemyksessä sitä vastoin otetaan erilaisen tulkinnan perustaksi (tuomio 10.7.1986, Licata v. talous- ja sosiaalikomitea, C-270/84, 31 kohta; tuomio 29.6.1999, Butterfly Music, C-60/98, 24 kohta; tuomio 14.4.1970, Brock, C-68/69, 6–9 kohta; tuomio 24.1.2018, Pantuso ym., C-616/16 ja C-617/16, 37 kohta; Centeno Mediavilla ym. v. komissio, 64 kohta; komissio v. Freistaat Sachsen, 33 ja 53 kohta; tuomio Gavieiro Torres, 90 kohta; INPS, 52–55 kohta; tuomio 22.6.2022, Volvo, C-267/20, 99–104 kohta, sekä em. tuomiot Pokrzeptowicz-Meyer ja Kuso).
- 14 Näissä olosuhteissa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että direktiivin 1999/70/EY 4 lausekkeen 1 kohta, tulkittuna unionin oikeuden taannehtivuuskieltoa ja uuden oikeussäännön sovellettavuutta menneisyydessä syntyneiden tilanteiden ”tulevaisuudessa ilmeneviin vaikutuksiin” koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa, on ymmärrettävä siten, että se ei käsitä määräaikaista työsuhteita, jotka ovat olleet voimassa kantajan ja C.N.R:n välillä 2.11.1993–31.3.1995 ja 1.8.1995–1.8.2000, koska niistä jokaisesta on tehty sopimus ennen direktiivin täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä. Tätä lauseketta sovelletaan sitä vastoin kantajan ja C.N.R:n väliseen määräaikaiseen työsuhteeseen 4.9.2000–30.9.2001, koska se oli voimassa direktiivin täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymispäivänä.